

Catàleg de Protecció dels Béns Culturals del Pla d'Acció Territorial d'Ordenació i Dinamització de l'Horta de València

Esborrany del Pla i Document Inicial Estratègic

**GENERALITAT
VALENCIANA**

Conselleria d'Habitatge,
Obres Públiques i Vertebració
del Territori

Índex

A. ESBORRANY DEL PLA.....	3
1. Introducció: context normatiu.....	4
2. Objectius del Catàleg i justificació de la selecció dels béns culturals.....	5
3. Continguts del Catàleg.....	7
4. Justificació del procés de catalogació.....	9
5. Els tipus de protecció del Catàleg.....	11
6. Fitxes del Catàleg i contingut.....	12
7. Normativa del Catàleg.....	14
B. DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC.....	15
1. Objectius del Catàleg i descripció sobre la problemàtica sobre la qual s'actua.....	16
2. Abast, àmbit i possible contingut de les alternatives que es proposen.....	17
3. El desenvolupament previsible del Catàleg de Protecció dels Béns Culturals de l'Horta de València.....	20
4. Diagnòstic de la situació del medi ambient i del territori abans de l'aplicació del Catàleg en l'àmbit afectat.....	21
5. Efectes previsibles del Catàleg sobre el medi ambient, elements estratègics del territori i efectes sobre el canvi climàtic.....	22
6. La seua incardinació en l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana i la seua incidència en altres instruments de la planificació territorial i sectorial.....	23

A. ESBORRANY DEL PLA

1. INTRODUCCIÓ: CONTEXT NORMATIU

La primera referència legal al Catàleg de Protecció dels Béns Culturals de l'Horta de València (d'ara endavant Catàleg) es troba en la Llei 5/2018, de 6 de març, de l'Horta de València, en concret en el seu article 6 en referir-se als elements constituents d'aquesta: patrimoni hidràulic, arquitectònic, arqueològic, etnològic, natural, etc. Posteriorment, en els articles 10 a 15 de la Llei es desenvolupa cadascun d'aquests elements del patrimoni cultural de l'Horta. Però és precisament l'article 17 de la Llei 5/2018, el que estableix el mandat legal de l'elaboració d'un catàleg de protecció dels béns culturals d'escala supramunicipal per l'instrument d'ordenació previst en la Llei, que no és un altre que el Pla d'Acció Territorial d'Ordenació i Dinamització de l'Horta de València aprovat per Decret 219/2018 (PATHV), de 30 de novembre. En aquest context, el PATHV ha d'incloure un catàleg de protecció dels béns culturals i identificar i determinar el seu règim de conservació i recuperació. Els plans generals estructurals dels municipis hauran de completar aquest Catàleg mitjançant la inclusió dels elements del patrimoni cultural que posseïsquen rang local. A més, la conselleria competent, en col·laboració amb les administracions locals, establirà i promocionarà mecanismes per a fer efectiva la participació ciutadana en l'elaboració del Catàleg.

Per la seua part el PATHV en l'article 3 de les seues determinacions normatives, inclou al Catàleg dins de la documentació del Pla amb caràcter informatiu, fins que es complete la seua elaboració i tramitació separada, seguint el que s'estableix per la Llei 5/2014 d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge (LOTUP) per als catàlegs de protecció dels Plans Generals Estructurals, ja que no existeix un marc legal definit per a un Catàleg d'escala supramunicipal. Així mateix, en la Disposició Transitòria quarta del PATHV, es determina que aquest Catàleg, de naturalesa informativa, fins a la seua aprovació, serà d'obligada observança en els informes del departament de paisatge respecte de les actuacions que incidisquen directament en els elements del patrimoni cultural de l'Horta de València.

D'altra banda, i com s'ha comentat anteriorment, la LOTUP en l'article 16, que és el que ofereix cobertura legal als Plans d'Acció Territorial, no determina de forma explícita la necessitat d'elaborar un catàleg de proteccions dins de la documentació exigida a un Pla d'aquesta naturalesa, sinó que estableix que (art. 16.6) "els plans d'acció territorial es formalitzaran amb la documentació gràfica i escrita que siga més adequada per a la definició del seu contingut i per a l'avaluació ambiental i territorial estratègica".

Per tot això, i davant l'absència de la determinació expressa sobre el Catàleg d'un Pla d'Acció Territorial, cal remetre's expressament a l'article 17 de la Llei de l'Horta de València i el seu mandat legal i, de forma supletòria, a les determinacions de l'article 42 de la LOTUP, i el seu Annex VI, que regulen la figura del Catàleg de Protecció del pla estructural municipal, determinant els seus continguts, procediment de tramitació i tipologies de protecció dels béns culturals.

2. OBJECTIUS DEL CATÀLEG I JUSTIFICACIÓ DE LA SELECCIÓ DELS BÉNS CULTURALS

L'objectiu general és l'elaboració d'un catàleg on s'inclouen aquells elements de naturalesa arquitectònica, hidràulica, etnològica i arqueològica i que manifesten un particular interès supramunicipal definint la complexitat de l'espai cultural de l'Horta.

L'inventari inclourà un gran ventall de béns patrimonials: alqueries, barraques, cases, horts, molins, séquies, partidors, llengües de laminació de les mateixes séquies, fumerals industrials de rajola, camins, ermites, etc., que mostren la gran varietat d'elements patrimonials i la riquesa de la cultura agrària de l'Horta de València. Tot això d'acord amb el concepte que entén a aquests elements com a part del patrimoni cultural que inclou els artefactes i contenidors propis de les activitats d'una comunitat humana, dins d'unes coordenades espacials i temporals concretes.

La diversitat de béns que trobem en aquest àmbit de l'Horta il·lustra sobre les diferents activitats que han realitzat els habitants de la comarca sobre l'espai de l'horta; cultius d'horta, transformacions de secans en horts, produccions hortícoles, assecadors, produccions tabaqueres, del cultiu de la seda, etc.; recollint alhora exemples d'habitatges i de tota mena d'instal·lacions agràries i d'habitació en l'àmbit del Pla d'Acció Territorial que ací desenvolupem: cambres o andanes per a emmagatzemar, assecar, processar i produir els béns que van generar el manteniment, la riquesa i la manera de viure dels habitants de l'horta des del segle XIV o anteriorment i fins al segle XXI, com podem trobar hui en alguns llocs de l'Horta.

El Catàleg també recull i valora l'inventari de béns culturals que estructuren la mateixa Horta; tant els propis del sistema de reg, a través de les séquies històriques i els seus elements; assuts, caixers, llengües, partidors, etc., i els molins vinculats a elles, com també els camins històrics, que han sigut la base de la ubicació espacial dels nuclis de població en aquest territori. Tenen cabuda en aquest Catàleg els elements etnològics de particular importància i que són reflex d'una manera de viure en el sentit més ampli del terme, mostrant una manera d'entendre el món, uns sistemes de producció o de treball i uns valors culturals propis del lloc, incloent-hi en aquest cas algunes estructures fabrils, els fumerals, ermites, convents, viacrucis, etc.

El número i la varietat d'aquests elements impliquen l'existència d'un ampli ventall d'artefactes de molt diverses formes i maneres, entre les quals podem distingir una gran varietat d'arquitectures que construeixen la casa o els mateixos espais de producció o transformació, alhora que una sèrie de mecanismes i instruments que donen suport a l'activitat humana en tots els seus àmbits, així com d'espais construïts que acullen els ritus i litúrgies que concreten els valors d'una societat en un moment històric concret. Construccions i artefactes que s'intenta definir i agrupar en tipus fàcilment recognoscibles que diferencien entre si els diferents béns construïts, els valoren i permeten el seu manteniment, el seu ús i conservació. Amb el coneixement i la valoració d'aquests béns podem observar les diferents maneres de viure en el temps de les diverses classes socials que han deixat la seua empremta en l'arquitectura i en el paisatge, manifestacions que han deixat un riquíssim llegat que s'ha de conservar i transmetre a les generacions esdevenidores.

El Catàleg es desenvoluparà en dues fases:

a) Una primera per un equip d'experts en les diverses àrees de coneixement: historiadors, geògrafs, arquitectes, etc., en la qual s'efectuarà un inventari i una descripció d'una sèrie d'elements, i es marcaran les bases de la selecció dels diversos elements a incorporar i una proposta del nivell dels mateixos en cadascuna de les àrees d'estudi.

b) En una segona fase s'unificaran els criteris de selecció, així com la presentació dels elements catalogats, tornant a fer un escombratge en el territori per a incorporar en el seu nivell i en la seua àrea tots aquells elements que tinguen el valor adequat, intentant una sistematització dels béns patrimonials d'acord a criteris unitaris en tot el territori, i també en el cas de les architectures, de criteris tipològics, que permeten la racionalització de les lleis de creixement de cadascun dels tipus, per d'aquesta manera poder facilitar, en determinats casos, la possibilitat de mantindre un patrimoni en ús capaç d'adequar-se als nous reptes d'ús de les fortes transformacions socials i econòmiques a les quals s'enfronta l'Horta com a paisatge viu.

3. CONTINGUTS DEL CATÀLEG

Els continguts s'adaptaran al determinat per l'article 42.4 de la LOTUP, sempre entenent que es tracta de béns culturals, tal com el prescriu l'article 17 de la Llei de l'Horta de València. Per tot això, els seus continguts s'adequaran als següents punts:

- Inventari d'elements i conjunts potencialment catalogables; situació i descripció general d'aquests.
- Anàlisi del conjunt, criteris de valoració i selecció, criteris de classificació, criteris de protecció i integració en l'ordenació territorial i urbanística, criteris de foment i possibilitats d'intervenció. Proposta de catalogació.
- Memòria justificativa de la selecció efectuada, classificació i tipus de protecció, propostes normatives i d'actuació. Quadre resum amb les principals dades de la catalogació.
- Fitxa individualitzada de cada element i conjunt catalogat, que inclourà la seua identificació, emplaçament, descripció, nivells de protecció i ús, actuacions previstes i normativa aplicable; tot això d'acord amb els formats i indicacions continguts en l'annex VI d'aquesta llei.
- Pla general amb la situació i emplaçament de tots els elements catalogats.
- Determinacions generals a incorporar en el Pla d'Acció Territorial i en els instruments de planificació municipal.

EPA_01.02

TORRE VIGIA

DIRECCIÓN POSTAL: Camino a la playa a 46. El Puig
 MUNICIPIO/UPP: EL PUIG / 01
 PROVINCIA: VALÈNCIA
 REF. CATASTRAL: 4507423YJ2M4L0001YH
 COORDENADA\$ ETR\$88 UTM H30: (734008 , 4384348)

SECCIÓN: PATRIMONIO CULTURAL
 CLASE: -A- MONUMENTO DE INTERÉS LOCAL
 PROTECCIÓN GENERAL: BIC: R-I-51-0010915
 VALORES SINGULARES: ETN - Monumento
 TITULARIDAD: PÚBLICA

S.XVI

1. PARCELA:

EMPLAZAMIENTO: CAMINO A LA PLAYA A 46. EL PUIG

DIMENSIONES:
 ESTRUCTURA:
 OCUPACIÓN: ANTIGUA TORRE VIGIA
 USOS: SIN USO

2. EDIFICACIÓN:

VOLUMETRIA

Nº VOLÚMENES: 1
 MORFOLOGÍA: TORRE RENACENTISTA TRONCO-CÓNICA
 Nº PLANTAS:
 DIM. PLANTA: 6.00 (M) DIAMETRO BASE, 6.00-6.00 (M) ALTURA

FACHADA

REVESTIMIENTO: SIN REVOCO
 COLOR: NATURAL ROJO RODENO

CARPINTERÍA:

CONSERVACIÓN: BUENO

ESTRUCTURA

TIPO ARQ: EDIFICIO MILITAR DEFENSIVO, TORRE VIGIA

FÁBRICAS: SILLAREJOS DE PIEDRA DE RODENO

CUBIERTAS: PLANA

CONSERVACIÓN: BUENO

3. ENTORNO PAISAJÍSTICO:

USOS: RURAL VIVIENDA LUGAR HIST
 INDUSTRIAL ESP ETNOL JARDIN-PAR
 ACCESIBILIDAD: BUENA REGULAR MALA
 CONTAMINACIÓN AMBIENTAL: HUMOS RUIDOS TRAFICO
 ELEMENTOS PERTURBADORES: CABLES ESCOMEROS AMB. SOCIAL DETERIORADO
 VALOR PAISAJÍSTICO: ALTO MEDIO BAJO

OBSERVACIONES:

BIC: Bien de Interés Cultural	VALORES SINGULARES:	AIIB: Aislado de Interés	OTRO Y AUTORIA:
BRL: Bien de Relevancia Local	GRP: Grupo	ETN: Interés Etnográfico	OP: Cruzes Paralelas o Fachada
BRL-ARL: Bien de Relevancia Local - (Barrio	GMN: Camino	PA: Interés Paisajístico	OPP: Cruzes Perpendicular o Fachada
TBR ORDEN: Elemento Primer Orden	VLU: Vía	RQ: Interés Arquitectónico	PI: Planta Clásica
	GRG: Grupo	TIP: Interés Tipológico	PS: Paredes
	AIIZ: Interés Arquitectónico		PT: Pato Posterior
			+1: Cruzes de Bóveda Posterior
			SI: Simétrica
			AIK: Acústica
			AM: Alero Horizontal
			Autoría: JMiquel del Rey Ayntz

4. JUSTIFICACIÓ DEL PROCÉS DE CATALOGACIÓ

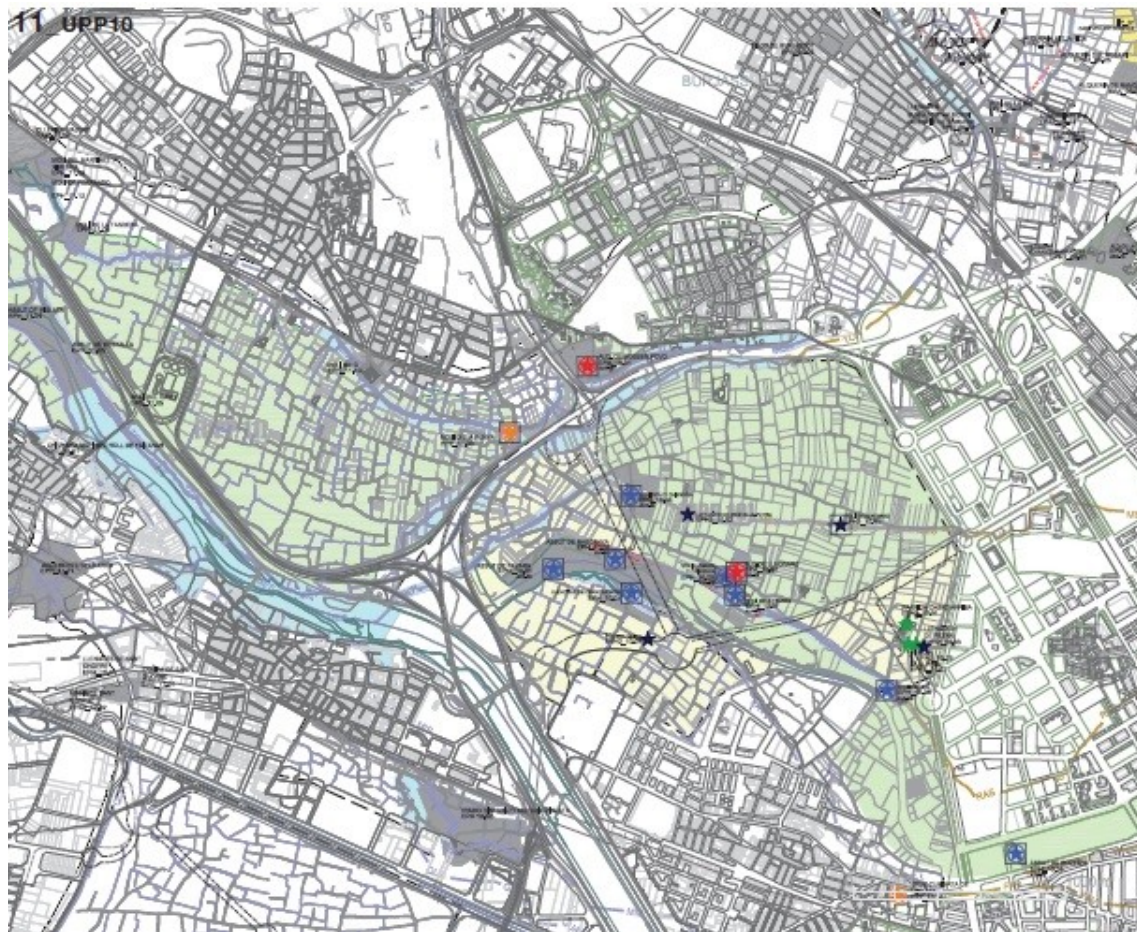
Com a document lligat a un pla d'acció territorial, el Catàleg haurà de diferenciar dues escales en funció de la importància dels béns culturals catalogats, i des del punt de vista dels seus valors d'escala supramunicipal. Així es diferenciarà entre:

- Un nivell estructurant, o de primer ordre, incloent-hi bàsicament aquells béns que justifiquen la necessitat d'un àmbit de protecció. Entre ells, s'inclouran els Béns d'Interés Cultural (BIC), els Nuclis Històrics Tradicionals (NHT), els Béns de Rellevància Local (BRL) i els Monuments Històrics.
- Un nivell secundari o de segon ordre, compost per la resta de béns d'interés supramunicipal, que podran ser completats pels respectius ajuntaments en els seus catàlegs. Aquests béns són característics d'un entorn rural determinat i es configuren com a part del paisatge

D'altra banda, els béns culturals també s'han de classificar atenent la seua naturalesa, derivada de l'aplicació de la legislació en matèria de patrimoni cultural (Llei 4/1999, del Patrimoni Cultural Valencià i les seues modificacions). D'aquesta forma es diferencia en el Catàleg entre:

- Monuments d'interés local: incloent-hi esglésies, convents, santuaris, ermites i ermitoris, calvaris i monestirs anteriors a 1940. També llotges i sales culturals anteriors al segle XIX.
- Nuclis històrics tradicionals: tots ells classificats pels seus aspectes patrimonials per a diferenciar-los del concepte urbanístic més ampli dels nuclis històrics tradicionals.
- Jardins històrics: atenent els seus valors estètics, sensorials i botànics.
- Espais etnològics d'interés local: construccions i instal·lacions vinculades a la cultura tradicional, formes de vida representatives del seu àmbit local, comarcal o provincial.
- Llocs històrics d'interés local: llocs vinculats a records, tradicions o creacions culturals en l'Horta de València.
- Espais de protecció arqueològica i paleontològica: jaciments d'especial valor en els àmbits local, comarcal i provincial.

Finalment, els elements del Catàleg s'agruparan, per a una major coherència amb el PATHV, en les unitats paisatgístiques i territorials definides en aquest, i cada element catalogat estarà identificat per un codi alfanumèric fàcilment distingible. Així mateix s'haurà de proposar una cartografia amb escala suficient on estiguen representats tots els elements catalogats, i atenent les seues diferents tipologies.

5. ELS TIPUS DE PROTECCIÓ DEL CATÀLEG

Els tipus de protecció dels béns culturals del Catàleg són, atés l'Annex VI de la LOTUP:

- Protecció general integral, quan els valors apreciats es presenten de manera generalitzada en l'element o conjunt, la qual cosa suposa que la majoria dels seus components principals tenen interès de cara a la seua conservació i a més, posseeixen un caràcter material. Podrà haver-hi algun component, a més dels anteriors que presente interès per a la conservació de caràcter ambiental o tipològic. Els components caracteritzats com a irrellevants o impropis hauran de ser per tant minoria.
- Protecció general parcial, quan els valors apreciats es presenten només en algunes parts de l'element o conjunt catalogat, la qual cosa suposa també que només alguns dels components principals de caràcter material tindran interès per a la seua conservació. Altres components poden tindre interès des del punt de vista ambiental o tipològic i la resta, o bé manquen d'interès (són irrellevants) o constitueixen elements impropis.
- Protecció general ambiental, quan el que es pretén conservar de l'element o conjunt no és cap component material concret, sinó algunes de les seues característiques morfològiques que formen part de l'escena o ambient rural o urbà, segons es percep des de l'espai públic. Això suposa que ha de tindre algun component d'interès amb eixe caràcter i no tindre cap component d'interès de caràcter material, en aquest cas seria Protecció general parcial. Un exemple de Protecció general ambiental pot ser una forma de composició de les façanes o determinats tractaments cromàtics.
- Protecció general tipològica, quan el que es pretén conservar, de manera anàloga a la protecció anterior, són algunes característiques tipològiques de l'element o conjunt, com pot ser per exemple, un tipus de parcel·lació, la utilització de determinades tècniques constructives, la situació dels patis de llums, un programa funcional arquetípic, etc.

6. FITXES DEL CATÀLEG I CONTINGUT

Les fitxes del Catàleg hauran d'ajustar-se de manera substancial als continguts proposats en la LOTUP, de manera concreta a l'Annex VI de la citada llei, incloent-hi la documentació escrita i gràfica necessària per a complir amb els objectius del mateix Catàleg.

CATÀLEG DE PROTECCIONS DE:		NOM DEL MUNICIPI (1)	CODI (7)
SECCIÓ	(2)	CATALOGACIÓ	(8)
CLASSE	(3)	PROTECCIÓ GENERAL	(9)
DENOMINACIÓ			(4)
ADREÇA POSTAL			(5)
TITULARITAT			(6)
FOTO			PLANOL
	(10)		(11)
EMPLAÇAMENT			
(12)			
DESCRIPCIÓ GENERAL			
(13)			
ÍNDEX DE DOCUMENTS GRÀFICS			
(14)			
COMPONENTS PRINCIPALS: NÚMERO I IDENTIFICACIÓ (VALORACIÓ)/CARÀCTER/ESTAT DE CONSERVACIÓ			
(15)			
ACTUACIONS PREVISTES			
(16)			

NORMATIVA SECTORIAL	
(17)	
NORMATIVA PLA	
(18)	
REFERÈNCIES DOCUMENTALS	
(19)	
OBSERVACIONS	
(20)	
DOCUMENTS GRÀFICS	CODI (7)
(21)	

Figura 1: Fitxa del Catàleg de Proteccions. Font: Llei 5/2014, de 25 de juliol, de la Generalitat, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge, de la Comunitat Valenciana.

7. NORMATIVA DEL CATÀLEG

El Catàleg inclourà unes normatives que tindran abast vinculant, directriu i de recomanació segons l'abast del seu contingut. En la normativa s'explicitarà el règim per a cada nivell i tipologia de protecció, s'establiran criteris d'intervenció, la naturalesa de les obres de conservació i reforma, entre altres. La normativa podrà incloure normes gràfiques a l'efecte de facilitar les intervencions sobre el patrimoni i els informes d'integració paisatgística que hagen d'emetre tant els ajuntaments com el departament de la Generalitat competent en aquesta matèria.

7. NORMAS DE INTERVENCIÓN EN LOS INMUEBLES PROTEGIDOS INCLUIDOS EN EL PRESENTE CATÁLOGO

Art. 1.- Catalogación.

1. En el Catálogo se reúne el conjunto de fichas en las que se recoge las valoraciones de los bienes inmuebles, de las partes de que constan y del entorno próximo vinculado a su perfecta lectura y conservación. Esta catalogación resulta del estudio de los valores presentes en aquellos artefactos, arquitecturas, manifestaciones físicas culturales e instalaciones estructurantes del territorio, de su análisis y clasificación, a partir de los cuales y tomando como base la estimación comparada que permiten, se considera su inclusión en el Catálogo, añadiendo los bienes culturales inmuebles que la Disposición Transitoria Quinta de la LPCV indica se incluyan en este tipo de catálogos.
2. Cada uno de los bienes inmuebles que forman parte del presente Catálogo dispone de una ficha en la que se establece la valoración del mismo y la consecuente asignación de un nivel de protección, al que se vincula de modo singularizado un régimen normativo, mediante el cual se determina la capacidad de transformación del bien catalogado compatible con la protección y conservación de sus valores. Al que se vincula de modo singularizado un régimen normativo, mediante el cual se determina la capacidad de transformación del bien catalogado compatible con la protección y conservación de sus valores. Ajustándose a las determinaciones que implican las leyes y reglamentos en vigor

Art. 2.- Niveles de Protección.

2-1 - Nivel de Protección Integral -P.I.-

1. El nivel de protección integral incluye las construcciones o recintos que han de ser conservados íntegramente por su carácter singular, monumental, o por razones históricas o artísticas, preservando sus características arquitectónicas originarias.
2. En las construcciones o en los cuerpos señalados con protección integral solo se admitirán obras de restauración y conservación que persigan el mantenimiento o refuerzo de los elementos estructurales, así como las mejoras de las instalaciones del inmueble.

No obstante, pueden autorizarse:

- a) La demolición de aquellos cuerpos de obra internos o externos que, por ser añadidos, desvirtúan la unidad arquitectónica original.
- b) La reposición o reconstrucción de aquellos cuerpos y huecos primitivos cuando redunden en beneficio del valor cultural del conjunto. Reposición o eliminación que será preceptiva siempre que el elemento, cuerpo o huaco en cuestión implique una lectura equívoca o desajustada en cualquier sentido del bien.
- c) Las obras de adecuación del espacio interno a usos que no sean contrarios a conservar o mantener la integridad de su valor cultural, tal como dice el art. 18 de la Ley del Patrimonio Cultural Valenciano.
- d) La ampliación del edificio siguiendo la lógica de del propio sistema tipológico de referencia, tal como se indica en esta memoria

2-2- Nivel de Protección Parcial - P.P.

1. El nivel de protección parcial incluye las construcciones o recintos que por su valor histórico o artístico han de ser conservados, al menos en parte, preservando los elementos definitorios de su estructura arquitectónica o espacial y aquellos que

B. DOCUMENT INICIAL ESTRATÈGIC

1. OBJECTIUS DEL CATÀLEG I DESCRIPCIÓ SOBRE LA PROBLEMÀTICA SOBRE LA QUAL S'ACTUA

L'objectiu general és l'elaboració d'un catàleg on s'incloguen aquells elements de naturalesa arquitectònica, hidràulica, etnològica i arqueològica i que manifesten un particular interès supramunicipal definint la complexitat de l'espai cultural de l'Horta. Aquest objectiu general es pot desenvolupar en els següents objectius particulars:

- Inventariar i catalogar els elements representatius de la cultura agrària de l'Horta de València.
- Inventariar i catalogar els elements que estructuraven el patró territorial del paisatge cultural de l'Horta de València.
- Inventariar i catalogar els elements representatius de la forma de vida dels habitants de l'Horta de València.
- Proposar criteris d'intervenció per a cadascun dels elements catalogats.
- Introduir criteris i determinacions que permeten un ús actiu dels elements catalogats que poden complir aquesta funció.
- Orientar als municipis en l'elaboració del seu propi catàleg de protecció en l'Horta de València.

2. ABAST, ÀMBIT I POSSIBLE CONTINGUT DE LES ALTERNATIVES QUE ES PROPOSEN

L'àmbit del Catàleg de Protecció dels Béns Culturals de l'Horta de València té, en principi, el mateix àmbit que el del mateix Pla d'Acció Territorial i la Llei de l'Horta de València, o siga, els espais regats per les séquies històriques i algunes hortes contigües pel seu valor patrimonial o per formar part del mateix agrosistema des de temps històrics. És a dir, citant a la Llei: "l'àmbit que geogràficament correspon amb la línia occidental grafiada en el plànol adjunt i la línia de costa del mar Mediterrani, comprén, entre altres, l'espai domini dels regadius històrics de les séquies del Tribunal de les Aigües de la Vega de València; la Séquia Reial de Montcada; el canal del Túria; Francs, Marjals i Extremals, i les hortes d'elevat valor patrimonial de les poblacions de Picanya, Paiporta, Torrent i Catarroja".

No obstant això, i donat el seu extraordinari valor com a patrimoni cultural, el Catàleg també inclou alguns elements lligats a l'activitat agrària i vida en l'Horta que es troben en sòl en estat urbanitzat, però que mantenen o han mantingut una vinculació històrica amb l'Horta de València i de les seues expressions culturals i productives. D'altra banda, l'abast del Catàleg tindrà un contingut normatiu de caràcter vinculant, directriu o de recomanació en funció del tipus de determinacions que es proposen, i a la vista del marc competencial regional i local en aquesta matèria.

En els inventaris previs i provisionals dels béns culturals es destaquen més de 500 elements del patrimoni de l'Horta de València, dels quals més del 75% dels mateixos es troba en un estat deficient de conservació. Per això, de no realitzar-se el Catàleg, i la seua associació directa amb el PATHV, la pèrdua irreversible d'aquests elements pot fer de l'Horta un espai menys atractiu, i frenar les inversions en la conservació i rehabilitació del patrimoni edificat, afavorir els processos d'abandó de l'activitat agrària i, a mitjà i llarg termini, produir efectes irreversibles sobre la infraestructura verda i els béns i serveis ambientals i culturals lligats a aquesta.

- L'alternativa de realitzar el Catàleg de Protecció dels Béns Culturals de l'Horta de València, suposa inventariar, protegir i dinamitzar els elements del patrimoni cultural que tinguen uns valors d'escala supramunicipal, i aplicar les determinacions del PATHV respecte de les actuacions incentivadores per a la rehabilitació i activació del patrimoni cultural construït. Amb la catalogació es reconeixen els valors de cadascun dels elements, i es proposa un conjunt de normes i directrius per a intervindre en cadascun d'ells, mantenint els seus trets tipològics, garantint la pervivència de les mostres vives de l'activitat tradicional en l'Horta, però també orientant la seua restauració cap a nous usos que permeten mantindre l'activitat en l'Horta, reforcen els seus valors com a espai productiu i cultural, i pugen permetre la millora de les rendes dels agricultors.

Amb la catalogació s'està reforçant la funcionalitat de la Infraestructura Verda de l'Horta (article 5.2.j de la LOTUP), que exigeix la inclusió en la mateixa dels espais i elements d'elevat valor cultural que tinguen aquesta consideració, en aplicació de la normativa sectorial de protecció del patrimoni cultural, artístic o històric incloent-hi els seus entorns de protecció. Per tant, la millora i qualificació de la infraestructura verda pot tindre efectes molt positius en el mitjà i llarg termini sobre altres variables ambientals i territorials, la funcionalitat de les quals pot estar amenaçada, si l'Horta de València no manté viu aquest caràcter cultural i identitari que el diferencia d'altres espais agrícoles i culturals, i atorga un actiu diferencial al conjunt de l'àrea metropolitana de València.

3. EL DESENVOLUPAMENT PREVISIBLE DEL CATÀLEG DE PROTECCIÓ DELS BÉNS CULTURALS DE L'HORTA DE VALÈNCIA

El desenvolupament de les propostes del Catàleg ja està contemplat en el PATHV i en la documentació que finalment s'aprova d'aquest instrument:

- La justificació de la identificació i protecció dels béns catalogats s'establirà en la normativa del mateix Catàleg, i haurà de ser vinculant per als catàlegs de protecció dels municipis pel que fa als béns d'importància supramunicipal. D'altra banda, els municipis podran afegir altres elements amb valors que tinguen una escala local.
- La rehabilitació, regeneració i renovació dels elements i dels seus entorns hauran de dur-se a terme per les institucions públiques i els particulars a través de projectes de rehabilitació del patrimoni cultural, els quals gaudeixen de certs avantatges atorgats per la Llei de l'Horta i el PATHV, com per exemple permetre ampliacions de l'empremta edificada del 20% en les edificacions catalogades en el cas de rehabilitació, el finançament de projectes mitjançant ingressos públics de les activitats noves compatibles amb el PATHV, o la preferència per a implantar activitats terciàries en les edificacions catalogades de l'Horta. Els projectes requeriran els informes favorables de l'Ens Gestor de l'Horta (Consell de l'Horta) i del departament de la Generalitat competent en matèria de paisatge.
- Aquests projectes també podran ser exigits en el cas de construcció d'infraestructures pel Consell de l'Horta, o quan es desenvolupen nous sectors de vora urbana en el cas que incloguen en el seu àmbit elements patrimonials catalogats.
- També en els projectes d'ús públic previst a executar per part dels ajuntaments afavorits per la reducció de l'estàndard de zona verda de xarxa primària proposada per la Llei de l'Horta, podran incidir de manera directa en la rehabilitació i ús públic d'aquests béns culturals.

4. DIAGNÒSTIC DE LA SITUACIÓ DEL MEDI AMBIENT I DEL TERRITORI ABANS DE L'APLICACIÓ DEL CATÀLEG EN L'ÀMBIT AFECTAT

La situació del medi ambient i del territori en aquests moments ja ha sigut àmpliament diagnosticada en el PATHV, per la qual cosa cal remetre's a la documentació continguda en el Pla ja aprovat pel Consell (decret 219/2018), limitant-se aquest document a realitzar un diagnòstic de l'estat dels béns culturals susceptibles de ser catalogats. Com ja s'ha comentat anteriorment, el 75% d'aquests béns està en una situació de franca deterioració que s'ha aguditzat aquests últims anys per l'absència d'instruments de protecció i dinamització i, també molt important, per la pèrdua de la seua funcionalitat lligada amb la pròpia degradació i evolució de les tècniques de producció i comercialització de l'Horta, així com en els canvis en la morfologia del paisatge de l'Horta i l'hàbitat històric.

Aquesta situació produeix una pèrdua de qualitat del paisatge i de la funcionalitat de la infraestructura verda que pot, a mitjà i llarg termini, produir efectes negatius sobre els valors ambientals d'aquesta, lligats amb l'abandó de l'activitat agrícola, la pèrdua de l'atractiu de l'Horta com a espai de referència o la seua contemplació com a espai residual.

5. EFECTES PREVISIBLES DEL CATÀLEG SOBRE EL MEDI AMBIENT, ELEMENTS ESTRATÈGICS DEL TERRITORI I EFECTES SOBRE EL CANVI CLIMÀTIC

El Catàleg és un instrument incardinat plenament en les estratègies proposades pel PATHV per a ordenar i dinamitzar aquest espai cultural i productiu. La rehabilitació dels seus elements, la seua connexió amb l'ús públic sostenible i la seua inclusió en la infraestructura verda de l'Horta de València, tindrà sens dubte impactes positius sobre el conjunt d'aquest territori atraient inversions, talents, habitants, llocs de treball i vida en l'Horta, la qual cosa redundarà tant en una major implicació dels agents socials en la conservació de l'Horta com en una millor valoració de la mateixa per part dels habitants del conjunt metropolità. A més, aquest efecte, de manera indirecta, permetrà millorar els béns i serveis ambientals i l'Horta i, entre ells, la lluita contra el canvi climàtic.

6. LA SEUA INCARDINACIÓ EN L'ESTRATÈGIA TERRITORIAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA I LA SEUA INCIDÈNCIA EN ALTRES INSTRUMENTS DE LA PLANIFICACIÓ TERRITORIAL I SECTORIAL

És evident que la primera gran incardinació del Catàleg amb altres instruments és amb la Llei de l'Horta i el PATHV. No obstant això, la seua relació amb l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (ETCV) és intensa i fructífera. En efecte, l'ETCV dedica un dels seus 25 objectius al patrimoni cultural, concretament l'objectiu 13: "gestionar el patrimoni cultural de forma activa i integrada", i inclou l'Horta en un dels grans paisatges rurals de gran valor patrimonial (proposta 13.9 del document). També en l'objectiu de paisatge, l'11: "protegir el paisatge com a actiu cultural, econòmic i identitari" torna a incloure a l'Horta de València com un dels paisatges culturals de rellevància regional. Tot això, sense oblidar el reiteradament esmentat Informe Dobris que considera a l'Horta de València com una de les restes vives i actives de les hortes mediterrànies europees. Tots aquests documents posen l'accent en un mateix corol·lari, i és que la gran diferència de l'Horta de València amb altres espais agraris és la gran densitat i varietat del patrimoni cultural.

Altres instruments o normatives de planificació a considerar són:

- La Llei 4/1999, del Patrimoni Cultural Valencià, les seues modificacions i desenvolupaments.
- La Llei 5/2004, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge.
- El Catàleg de Monuments i Conjunts de la Comunitat Valenciana, Conselleria de Cultura.
- Els catàlegs de protecció vigents dels municipis de la comarca de l'Horta inclosos en l'àmbit del PATHV.